

Pásztor Gyöngyi¹

Városról falura. A romániai szuburbanizáció folyamata a népszámlálási adatok tükrében

Kivonat

A tanulmány a szuburbanizáció romániai folyamatait vizsgálja népszámlálási adatok alapján, különös tekintettel a rendszerváltást követő időszakra. Rámutat, hogy a nagyvárosok (pl. Bukarest, Kolozsvár, Temesvár) környékén erőteljes szuburbanizáció zajlik, amely a városi lakosság kiáramlásával és az elővárosi települések gyors növekedésével jár. A jelenség társadalmi, gazdasági és területi átrendeződéseket eredményezett, miközben a kisebb városok és hátrányos helyzetű régiók gyakran demográfiai hanyatlást tapasztalnak. A szuburbanizáció három forgatókönyvét azonosítja: az elmaradt, a kibontakozó és az erőteljes szuburbanizációt. A folyamatot a gazdasági tényezők, az infrastruktúra fejlesztése, valamint az ingatlanpiaci különbségek befolyásolják, ugyanakkor növekvő társadalmi egyenlőtlenségek és szabályozatlan területhasználat is kíséri.

Kulcsszavak: urbanizáció, szuburbanizáció, posztoszocialista városfejlődés, metropoliszövezetek, népességváltozás, térbeli átrendeződés

Abstract: From Urban to Rural. The Process of Suburbanisation in Romania in the Light of Census Data

This study examines the processes of suburbanization in Romania based on census data, with a particular focus on the post-transition period. It highlights that significant suburbanization is taking place around major cities (e.g., Bucharest, Cluj-Napoca, Timișoara), characterized by urban population outflow and the rapid growth of suburban settlements. The phenomenon has led to social, economic, and spatial restructuring, while smaller towns and disadvantaged regions often experience demographic decline. The study identifies three scenarios of suburbanization: absent, emerging, and strong suburbanization. The process is influenced by economic factors, infrastructure development, and differences in the real estate market, accompanied by increasing social inequalities and unregulated land use.

Keywords: urbanization, suburbanization, post-socialist urban development, metropolitan areas, demographic change, spatial restructuring

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article

Pásztor Gyöngyi (2023). Városról falura. A romániai szuburbanizáció folyamata a népszámlálási adatok tükrében. *Erdélyi Társadalom*, 21(2), 83–94. <https://doi.org/10.17177/77171.287>

A tanulmány ingyenesen letölthető a CEEOL-ról: <https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=928> és a GESIS adatbázisából: <http://www.da-ra.de/dara/search?lang=en&mdlang=en>.

¹ Szociológus, egyetemi adjunktus, BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet.

A szuburbanizáció mint városi jelenség az iparosodás és az urbanizáció egyik következménye, amely az elmúlt évtizedekben a posztszocialista országokban is meghatározó folyamatává vált. A nyugati társadalmakban már a 20. század közepétől megfigyelhetők a nagyvárosok központjából a perifériákra történő lakossági kiáramlás tendenciái, míg Közép-Kelet-Európában ez a folyamat később, a rendszerváltások után indult el erőteljesen. Romániában, különösen a 2000-es évek elejétől felgyorsulva (Sageata et al., 2023), a szuburbanizáció a városi növekedés egyik fő jellemzőjévé vált, amely jelentős társadalmi, gazdasági és területi átrendeződéseket eredményezett.

A szuburbanizáció városszociológiai vizsgálata több dimenziót is magában foglal: a demográfiai folyamatok, a társadalmi mobilitás, az ingatlanpiaci változások, valamint a térbeli társadalmi egyenlőtlenségek dinamikája mind olyan tényezők, amelyek alakítják a városok fejlődési pályáit. A korábbi kutatások – például Enyedi György városszociológiai elméletei vagy Szelényi Iván posztszocialista városfejlődésre vonatkozó munkái – rávilágítanak arra, hogy a szuburbanizáció Kelet-Európában különösen egyedi jellegzetességekkel bír a szocialista városfejlesztési modellek öröksége miatt. A szuburbanizáció ezekben a társadalmakban nemcsak a természetes városfejlődés részeként jelent meg, hanem gyakran a központi tervezés, valamint az állami és magánszektor egyensúlyának megbomlásával is összefüggésbe hozható (Enyedi, 1996; Szelényi, 1987).

A romániai városok a kommunista időszak alatt jelentős átalakulásokon mentek keresztül, amelyek nemcsak a fizikai környezetet, hanem a társadalmi struktúrákat is befolyásolták. Az urbanizációs politikák a központi tervek szerint valósultak meg, amelyek a lakosság áttelepítését, a lakótelepek építését és a vidéki területek urbanizációját célozták meg (Enyedi, 1996; Szelényi, 1987; Pásztor, 2006; Pásztor, 2016). A városokban kialakuló lakóövezetek gyakran a politikai ideológia hatékony eszközeiként működtek, amelyek célja a társadalmi kontroll és a szocialista eszmék terjesztése volt. A rendszerváltás után bekövetkezett piaci liberalizáció és a magánszektor térnyerése, valamint az ingatlanpiac deregulációja jelentősen hozzájárult a szuburbanizáció kialakulásához. A gazdasági átalakulás és a lakosság növekvő mobilitása tette lehetővé a városi központokból való kiköltözést és a külvárosi területek gyors ütemű növekedését. A bukaresti metropoliszöveget vagy Kolozsvár agglomerációja, melyek a legdinamikusabb szuburbanizációs folyamatokat mutatják, jól illusztrálják a posztszocialista városfejlődés jellegzetességeit: a külvárosi területek intenzív terjeszkedése, az új lakóövezetek kialakulása, valamint a közlekedési infrastruktúra bővítése mind hozzájárulnak a térbeli és társadalmi átrendeződéshez (Ianoş, 2012; Benedek, 2006; Pásztor, 2016).

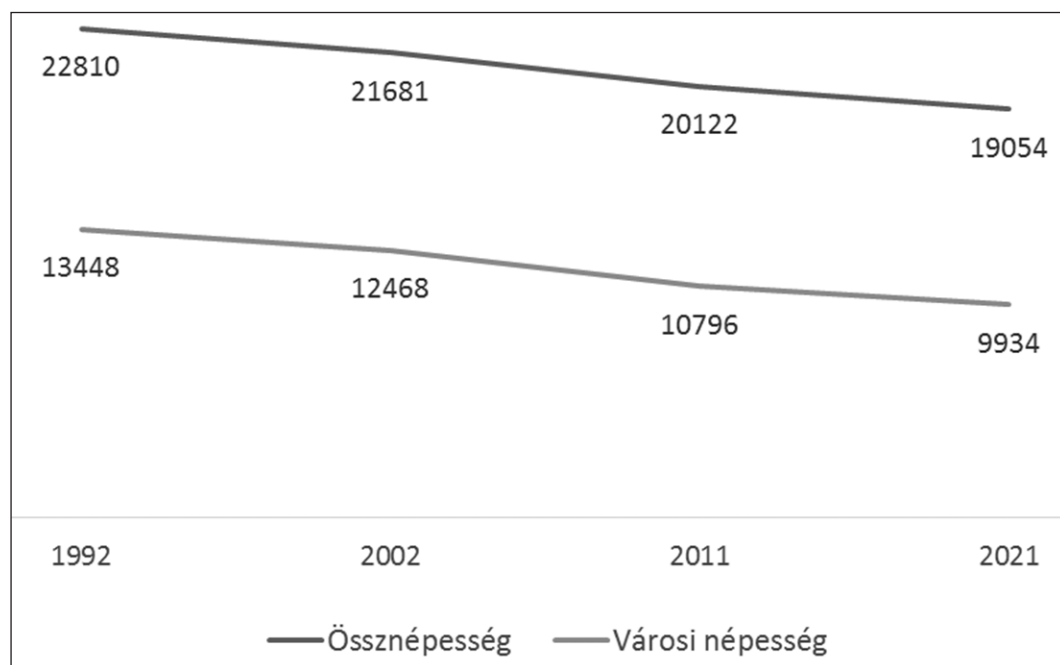
Az európai és globális városszociológiai irodalom is rámutat arra, hogy a szuburbanizációs folyamatok nem csupán területi átalakulásokat eredményeznek, hanem mélyebb társadalmi következményekkel is járnak. Harvey (1989) városelmélete szerint a városi terek piacosítása és a neoliberális gazdasági modellek beágyazódása felerősítette a társadalmi egyenlőtlenségek növekedését és a térbeli szegregációt, amely a posztszocialista országokban különösen látványosan jelenik meg. Románia esetében is megfigyelhető, hogy a városi központokból való kiköltözés nem egyenlően oszlik meg a különböző társadalmi csoportok között (Popescu, 2014).

E tanulmány célja, hogy a Románia szuburbanizációs folyamatairól készült statisztikai adatok elemzésén keresztül bemutassa, hogyan alakítják át e térbeli átrendeződések a városokat és azok társadalmi struktúráját. A szuburbanizáció hatásai nemcsak a lakosság területi eloszlásá-

ban, hanem a gazdasági erőforrások, az infrastruktúra és a társadalmi tőke újraelosztásában és piaci versenyben is megnyilvánulnak. Jelen írás a romániai szuburbanizáció meghatározó aspektusait vizsgálja, kiemelve a városok közötti eltéréseket és a kialakuló szuburbanizációs minták típusait.

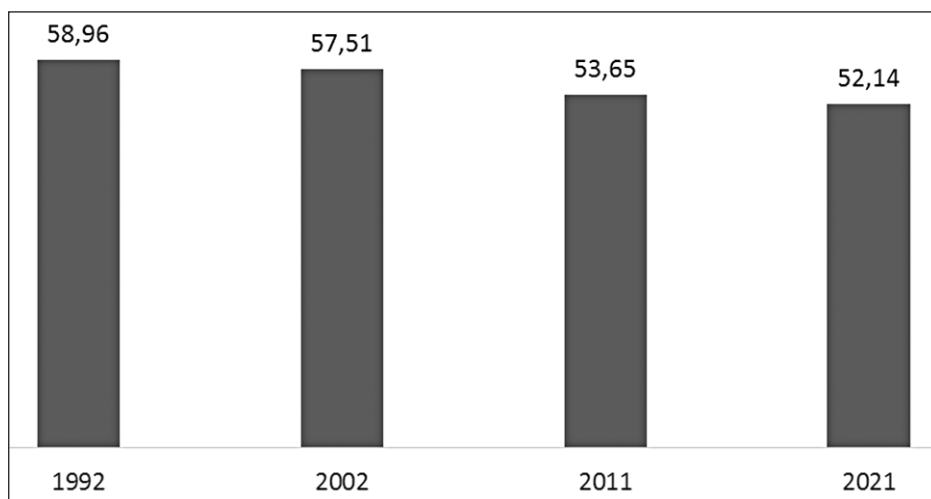
Az elemzés során a meglévő statisztikai adatok és esettanulmányok segítségével mélyebb megértést igyekszik nyújtani a romániai városok szuburbanizációs folyamatának típusairól és dinamikájáról. A tanulmány a romániai szuburbanizáció folyamatainak elemzéséhez kvantitatív módszert alkalmaz, elsősorban népszámlálási adatokat (1992, 2002, 2011, 2021) felhasználva. A statisztikai adatok feldolgozását táblázatok és grafikonok segítik, amelyek vizualizálják a városi népességfogyás és az elővárosi területek növekedésének mintázatait.

A frissen közölt 2021-es népszámlálási adatok szerint Románia városi népessége meghaladja a 9,9 milliót, ami mind abszolút számban, mind relatív értelemben csökkenést jelent az előző népszámlálások adataihoz képest. Ahogyan a következő ábrán is látható, 1992-től mind Románia össznépessége, mind városi népessége folyamatosan csökkent. Románia össznépessége 22,8 millióról 19 millióra csökkent, ami 16,5 százalékos veszteséget jelent, míg a városi népesség 13,4 millióról 9,9 millióra csökkent, összvesztesége tehát 26,1 százalékos. Jelenleg Románia lakosságának 52,1 százaléka él városi környezetben, ami szinte két százalékkal csökkent a 2011-ben mért adatokhoz, illetve szinte hét százalékkal csökkent az 1992-ben mért adatokhoz képest.

1. ábra. Románia városi népességének alakulása 1992 és 2021 között (ezer fő)

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

2. ábra. Románia urbanizációs rátájának alakulása 1992 és 2021 között

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

A számok első olvasata is azt mutatja, hogy a rendszerváltás óta eltelt harminc évben Románia városi népességének csökkenése nagyobb léptékű, mint az össznépesség csökkenése, azaz a városok esetében a csökkenés jelentősebb. Azt feltételezzük, hogy ezt az olyan demográfiai magyarázatokon túl, mint a természetes szaporulat csökkenése, illetve a külföldi migráció, belső migrációs folyamatok is magyarázhatják, melyek közül talán a szuburbanizáció a legjellemzőbb.

Amint az alábbi táblázat is példázza, az urbanizációs ráta csökkenésének eloszlása az ország területén nem homogén, jelentős megyei különbségeket mutat. Megyei bontásban vizsgálva az urbanizációs ráta alakulását, a legjelentősebb csökkenést Temes, Kovászna, Brassó, Bákó, Szeben, Maros és Suceava megyében találjuk, míg a következő megyékben az urbanizációs ráta növekedést mutat: Fehér, Beszterce, Vâlcea, Ilfov és Vaslui.

1. táblázat. Az urbanizációs ráta alakulása Románia megyéiben 1992 és 2021 között (%)

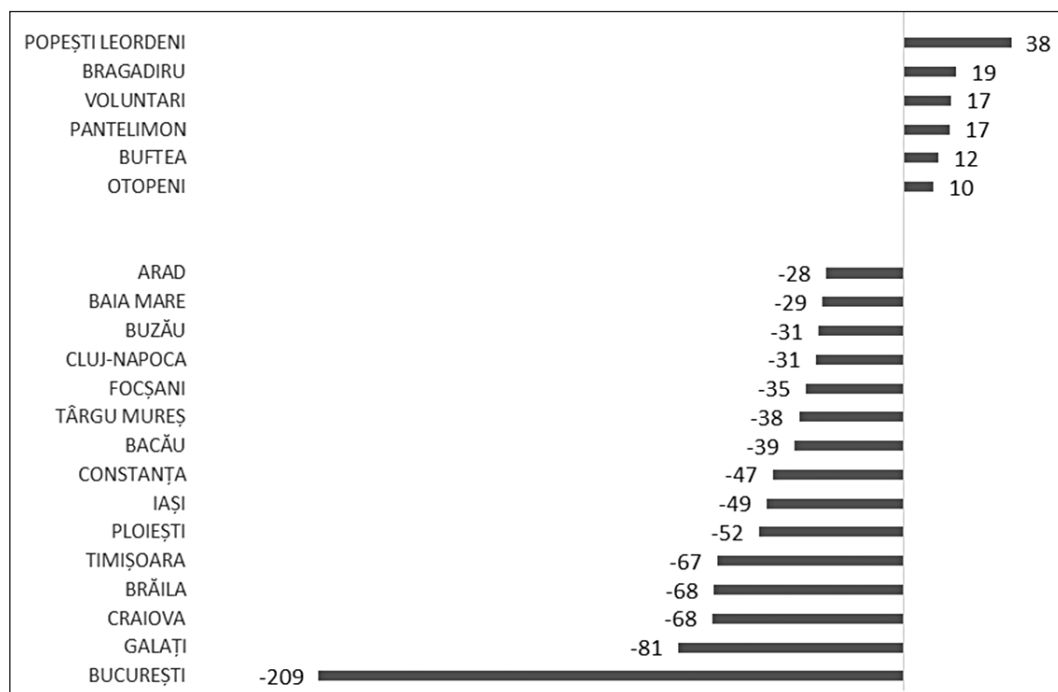
	1992	2002	2011	2021	Különbség 1992–2021
Románia	58,96	57,51	53,65	52,14	-6,82
Temes	65,27	63,13	61,79	53,10	-12,17
Kovászna	53,22	52,37	47,96	45,79	-7,43
Brassó	75,98	79,29	72,29	68,69	-7,29
Bákó	49,01	48,50	43,36	41,82	-7,19
Szeben	70,61	73,21	66,16	63,47	-7,14
Maros	54,74	54,91	50,25	47,61	-7,13
Suceava	46,16	45,81	41,30	39,29	-6,87
Vrancea	39,37	38,96	36,16	32,67	-6,70

	1992	2002	2011	2021	Különbség 1992–2021
Szatmár	50,36	53,68	45,60	43,90	-6,46
Konstanca	71,66	71,27	67,31	65,29	-6,36
Iași	49,45	49,00	45,98	43,56	-5,89
Kolozs	66,03	68,46	66,32	60,36	-5,67
Neamț	40,84	41,18	36,03	35,35	-5,49
Krassó-Szörény	57,97	59,17	54,32	52,51	-5,46
Galați	57,49	57,65	54,74	52,14	-5,35
Călărași	40,19	40,27	36,22	35,51	-4,67
Hargita	45,33	45,48	42,60	40,68	-4,65
Dâmbovița	31,69	32,44	28,95	27,11	-4,59
Prahova	52,04	52,19	49,09	47,53	-4,51
Botoșani	42,74	43,01	40,66	38,45	-4,29
Arad	58,29	60,61	55,41	54,06	-4,22
Máramaros	60,11	60,29	57,51	56,10	-4,00
Brăila	65,30	65,94	62,50	61,30	-4,00
Bihar	51,15	52,16	49,19	47,34	-3,82
Buzău	41,74	42,94	38,60	38,37	-3,38
Hunyad	76,78	78,20	74,28	73,95	-2,84
Argeș	47,95	49,76	45,99	45,43	-2,52
Giurgiu	30,79	31,24	29,21	28,66	-2,13
Dolj	52,19	54,34	52,08	50,21	-1,99
Szilágy	40,64	42,01	39,33	38,70	-1,94
Mehedinți	47,40	50,21	46,81	45,65	-1,74
Ialomița	45,28	46,44	43,85	43,67	-1,62
Teleorman	34,02	35,35	32,41	32,45	-1,58
Tulcea	47,55	48,79	46,73	46,35	-1,21
Olt	40,50	42,55	39,08	39,73	-0,77
Gorj	43,99	47,07	45,23	43,69	-0,29
Fehér	57,64	57,51	57,95	57,90	0,26
Beszterce-Naszód	36,57	37,14	36,67	37,60	1,02
Vâlcea	43,38	46,88	44,29	44,86	1,48
Ilfov	40,12	41,52	42,97	45,19	5,08
Vaslui	33,58	34,05	39,18	41,35	7,77

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

A település szerinti bontás ennél is árnyaltabb képet mutat; bár Románia városait tekintve a népességsökkenés általánosnak mondható, hiszen a városok csupán valamivel több mint tíz százaléka (35 város a 319-ből) regisztrált növekedést. Ahogyan az alábbi ábrán látható, a legna-

gyobb méretű népességcsökkenés főként a nagyvárosokban történt: Bukarest (-209 ezer), Temesvár (-67 ezer), Jászvásár (-49 ezer), Kolozsvár (-31 ezer), illetve a masszív dezindusztrializáció által érintett városokban: Galați (-81 ezer), Craiova (-68 ezer), Brăila (-68 ezer), Ploiești (-52 ezer).

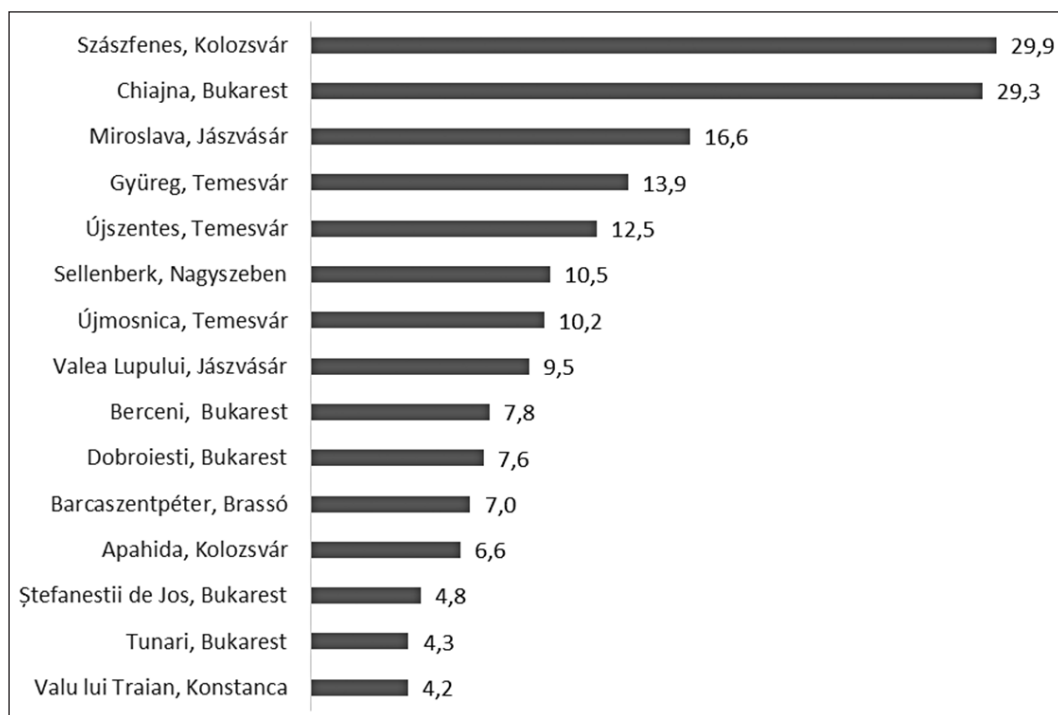

3. ábra. Népességnövekedés Románia városaiban 1992 és 2021 között (ezer fő)

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

A legdinamikusabban növekvő városok szinte kizárólag a nagyvárosok vonzáskörzetében találhatók, ahol nem csupán a népesség számának, hanem arányának a növekedése is jelentős. Ilyen a Bukarest közelében fekvő Popești-Leordeni (38 ezer fő, 72 százalék), Bragadiru (19 ezer fő, 46 százalék), Pantelimon (17 ezer fő, 50 százalék) vagy Buftea (12 ezer fő, 60 százalék), de a Nagyszeben melletti Nagydisznód (7 ezer fő, 30 százalék) vagy a Brassó melletti Vidombák (1,6 ezer fő, 22 százalék) is.

Hasonló a helyzet a községek esetében is, a legdinamikusabban növekvő települések legtöbbször a nagyvárosok közvetlen szomszédságában lévők, mint például: Szászfenes Kolozsvár mellett (30 ezer fő), Chiaiina vagy Berceni Bukarest mellett (29 és 7,8 ezer fő), Miroslava és Valea Lupului Jászvásár mellett (16,6 és 10 ezer fő), Sellenberk Nagyszeben mellett (10 ezer fő), illetve Gyüreg, Újszentes és Újmosnica Temesvár mellett (14, 13, valamint 10 ezer fő).

4. ábra. TOP 15, népességnövekedés Románia községeiben 1991 és 2021 között (ezer fő)

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

Az egyre egyértelműbben látható településszerkezeti átrendeződés Románia esetében felvet egy, a folyamat jellegére vonatkozó fontos kérdést, nevezetesen: relatív dekoncentrációs vagy dezurbanizációs fázisról/típusról beszélhetünk (Enyedi, 2011)? Pontosítva, továbbra is a város-növekedés jellemző, de térben széthúzva, dekoncentrált módon a városkörnyéki településekre áthelyezve a hangsúlyt, vagy pedig egyfajta ellenurbanizáció (Berry, 1976) folyamatának vagyunk a tanúi, amelyben a népességmozgás célpontjai távolabbi vidéki települések. Vagy még pontosabban, a népességnövekedés csúcspontjai városokról a metropoliszövezetekbe, vagy an-nál távolabbi, hagyományosan vidéki településekre helyeződnek át?

Ennek a kérdésnek a megválaszolására az elemzésbe nem csupán a már jogi státussal rendel-kező metropoliszövezetek vontam be, hanem azokat is, amelyek e tanulmány megírásakor, 2023-ban az eljárás folyamatában vannak. Jelenleg Romániában 22 jogilag megalapított metropoliszövezet létezik, és további közel harminc esetében folyik a megalapítás jogi ügyvitele. A metropoliszövezetek létrejötte összefügg az ország EU-csatlakozásával, mivel annak jogi kerete a csatlakozást megelőző jogharmonizáció részeként alakult ki. A 351/2001-es törvény szabá-lyozza a városok fejlesztését és a metropoliszövezetek kialakítását, amit a 215/2001-es közigaz-gatási törvény egészít ki, míg a 313/2021-es törvény pontosította azok működését. A 2003-ban indított EU-támogatású projektek után az első metropoliszövezetek 2008 és 2010 között ala-kultak meg. A koronavírus-járvány szükségessé tette a metropoliszövezetek gyorsabb jogi létre-hozását, amit a Belügyminisztérium (Beavatkozáskoordináló és Vezető Központja) 2020-ban

30 km-es körzetek létrehozásával oldott meg. A 246/2022-es törvény újraszabályozza a metropoliszövezetek működését, és egyértelműbb jogi keretet biztosít.

Az elemzés során 53 megyei jogú város esetében vizsgáltuk meg a település, illetve metropoliszövezetének népességszám-alakulását 2002 és 2021 között. Összességében elmondható, hogy bár minden esetben a település népességszáma csökken, a metropoliszövezeteké nagyon eltérően viselkedik: a. csökken, b. de a városhoz mérten kisebb ütemben, illetve c. növekszik. Ennek értelmében három szuburbanizációs folyamat rajzolódott ki: a nem létező, az átmeneti és az erőteljes szuburbanizációk forgatókönyvei. A továbbiakban ezekre fókuszálunk.

1. Az *elmaradt szuburbanizáció* forgatókönyvébe azon megyei jogú városok sorolhatók, ahol a város és az ahhoz tartozó metropoliszövezet népessége egyaránt jelentős mértékben csökkent, sőt a metropoliszövezetet alkotó valamennyi település lélekszáma is folyamatosan apad. Ebbe a kategóriába leginkább az ország hátrányos helyzetű régióiban található, 30 ezer lakos alatti, nem megyeközponti városok kerültek be. Petrozsény esetében például a város lakossága 2002 és 2021 között több mint 14 ezer fővel csökkent, miközben a hozzá tartozó metropoliszövezet településein további közel 10 ezer fős visszaesés történt. Ez azt jelenti, hogy nemcsak a központi város, hanem annak vonzáskörzete is jelentős elnéptelenedést mutatott az elmúlt két évtized során. Az alábbi táblázat azon városokat és környező településeiket sorolja fel, amelyeknél a legnagyobb mértékű népességfogyás figyelhető meg a vizsgált időszakban.

2. táblázat. *A népességszám alakulása adott metropoliszövezetekben 2002 és 2021 között*

Megyei jogú város	Település lakosságszáma	Metropoliszövezet lakosságszáma
Petrozsény	-14 403	-9470
Alexandria	-15 566	-9010
Resicabánya	-32 878	-7092
Pascani	-13 515	-6538
Drobeta-Turnu Severin	-34 912	-5921
Slobozia	-11 650	-3811
Roman	-25 871	-3540
Bârlad	-21 519	-3364
Câmpina	-10 908	-3251
Tecuci	-12 479	-3120
Nagyenyed-Marosújvár	-10 650	-2449
Caracal	-10 572	-2425
Curtea de Argeș	-9108	-2177
Moinești-Comanesti	-7588	-1896

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

2. A *kibontakozó szuburbanizáció* forgatókönyvébe azon megyei jogú városok tartoznak, ahol bár maga a város és a hozzá kapcsolódó teljes metropoliszövezet népessége összességében csökken, a visszaesés mértéke a metropoliszövezetben szignifikánsan kisebb. Ráadásul a várost

övező települések között mindig találhatók olyanok, amelyek lakossága némi növekedést is mutat. Példaként Szatmárnémetit említhetjük: itt a város népessége 133 341 főről 91 520 főre esett vissza a vizsgált időszakban (2002–2021). Noha a metropoliszövezet összlélekszáma is csökkent 754 fővel, mégis akadnak olyan települések a vonzáskörzetben, ahol a lakosság száma emelkedett. Ilyen például Szatmárpálfalva, ahol 1498 fővel nőtt a népesség, vagy Vetés, amelynek lakossága 1018 fővel gyarapodott, illetve Szatmárhegy, ahol 903 fős növekedés volt tapasztalható.

Az alábbi táblázat azon megyei jogú városokat sorolja fel, amelyeknél a metropoliszövezet összlélekszámának csökkenése a legjelentősebb volt a vizsgált időszakban, ugyanakkor egyes környező települések lakossága mégis növekedést mutatott.

3. táblázat. *A népességszám alakulása adott metropoliszövezetekben 2002 és 2021 között*

Megyei jogú város	Település lakosság száma	Metropoliszövezet lakosság száma
Slatina	-24 836	-3294
Onești	-20 558	-3261
Câmpulung	-13 235	-2742
Gyulafehérvár-Szászsebes	-3387	-2199
Fălticeni	-7927	-2197
Sepsiszentgyörgy	-15 521	-1666
Nagykároly	-6 593	-1521
Piatra-Neamț	-35 540	-1001
Tulcea	-27 029	-999
Medgyes	-20 999	-829
Szatmárnémeti	-41 389	-754
Radóc	-6379	-580
Szászrégen	-7629	-457
Moreni	-6996	-234
Vaslui	-8279	-174

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

3. Az *erőteljes szuburbanizáció* forgatókönyvébe azok a megyei jogú városok sorolhatók, amelyek esetében a város magja ugyan népességsökkenést mutat, ám ezzel párhuzamosan a hozzá tartozó metropoliszövezetben jelentős demográfiai növekedés figyelhető meg. Ennek keretében a metropoliszövezetet alkotó települések túlnyomó többsége népességnövekedést tapasztal, ami arra utal, hogy az emberek egyre inkább a nagyváros környéki, frissen kialakult szuburbán területekre költöznek. Ebben a kategóriában az ország legfontosabb nagyvárosai találhatók, amelyek nemcsak megyei, hanem regionális központok is, így jelentős gazdasági, kulturális és adminisztratív szerepet töltenek be, vonzáskörzetük kiterjedt és erős. Az alábbi táblázat ezen városok közül a legkiemelkedőbbeket sorolja fel, amelyek esetében a metropoliszövezet népességnövekedése szembeeső a vizsgált időszakban.

4. táblázat. *A népességszám alakulása adott metropoliszövezetekben 2002 és 2021 között*

Megyei jogú város	Település lakosságszáma	Metropoliszövezet lakosságszáma
Bukarest, Ilfov	-474 193	239 588
Temesvár	-75 115	68 357
Kolozsvár	-28 945	67 768
Jászvásár	-49 085	45 329
Nagyvárad	-33 933	27 587
Konstanca	-52 053	22 006
Nagyszeben	-35 500	21 799
Brassó	-66 442	21 644
Suceava	-28 585	14 252
Marosvásárhely	-37 629	13 648
Pitești	-40 359	12 623
Bákó	-51 928	11 170
Botoșani	-29 781	10 491
Ploiești	-63 546	8 343
Focșani	-33 387	7 569

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

Kolozsvár esete kiváló példája az erőteljes szuburbanizációnak: 2002 és 2021 között a város népessége jelentős, közel 29 ezer fős csökkenést mutatott, ugyanakkor a várost körülvevő települések többségében lakosságnövekedés volt tapasztalható. A növekedés különösen figyelemre méltó Szászfenes esetében, ahol több mint 46 ezer fővel nőtt a népesség, de Apahidán is 9 ezer fős gyarapodás volt, míg Kisbács lakossága több mint 6 ezer fővel nőtt. Ha összesítjük, Kolozsvár metropoliszövezetét képező települések lakossága több mint 67 ezer fővel gyarapodott a vizsgált időszakban, ami a város csökkenő népességével együtt figyelembe véve is több mint 39 ezer fős nettó növekedést jelent. Ez jól mutatja, hogy míg a város maga elnéptelenedik, a környező szuburbán területeken folytatódik a népességnövekedés.

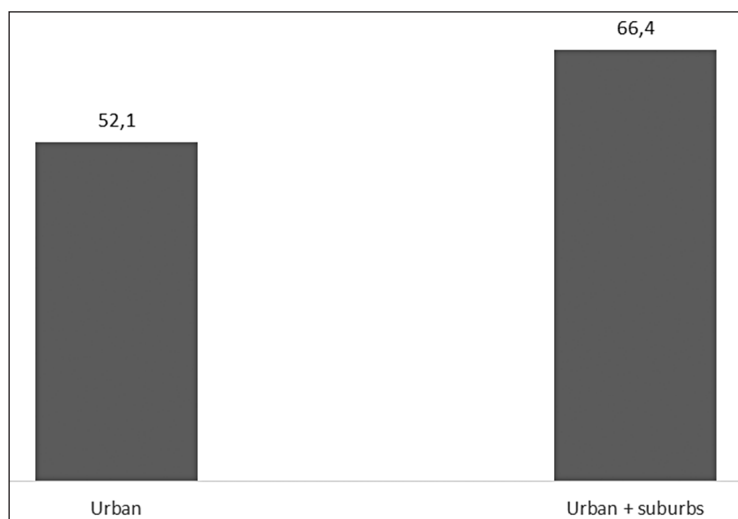
5. táblázat. *A népességszám alakulása Kolozsvár metropoliszövezetének településein 2002 és 2021 között*

	1992	2002	2011	2021	Különbség
Kolozsvár	315 546	315 543	324 576	286 598	-28 945
Ajton	1590	1338	1085	1061	-277
Apahida	7524	8048	10 685	17 239	9191
Kisbács	7763	7782	10 317	13 922	6140
Bonchida	4233	4722	4856	5191	469
Kolozsborsa	2051	1865	1600	1511	-354
Káján	2938	2567	2355	2191	-376

	1992	2002	2011	2021	Különbség
Kajántó	3215	2762	3065	4533	1771
Csűrűlye	1758	1436	1594	2003	568
Kolozs	4816	4376	4194	4291	-85
Erdőfelek	4230	3550	3923	5693	2143
Szászfenes	5765	6628	22 813	52 735	46 107
Gorbó	2630	2648	2440	2133	-515
Gyalu	7503	7532	8300	8980	1448
Zsuk	4035	3832	4270	5349	1517
Alsópeterd	2231	1899	1512	1391	-508
Magyarszentpál	2874	2419	2382	2314	-105
Szentlászló	4709	4148	4392	4196	48
Tordatúr	2717	2585	2278	2264	-321
Borsaujfalu	1839	1503	1516	1535	32

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

Összesítve, amennyiben a szuburbanizációs ráta számolásakor a városi népesség helyett a metropoliszövezetek népességét vesszük figyelembe, Románia szuburbanizációs rátája meghaladja a 66 százalékot, és a mutató az elkövetkező években feltehetően növekedni fog.

5. ábra. Románia szuburbanizációs rátái 2021-ben

Forrás: INS (2023), saját szerkesztés

A tanulmány eredményei egyértelműen rámutatnak, hogy Románia szuburbanizációs folyamatai az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakították a városi és elővárosi térségek közötti kapcsolatokat. A népszámlálási adatok tükrében három markánsan elkülönülő forgatókönyv rajzolódt ki: az elmaradt, a kibontakozó és az erőteljes szuburbanizáció esetei, amelyek különböző

dinamikát és regionális sajátosságokat mutatnak. A legnagyobb városok (pl. Bukarest, Kolozsvár, Temesvár) környékén tapasztalható erőteljes szuburbanizáció azt bizonyítja, hogy a nagyvárosi központok demográfiai visszaesése nem feltétlenül az urbanizáció hanyatlását, hanem annak térbeli átrendeződését jelzi. Az elővárosi területek népességnövekedése, a lakóövezetek bővülése és a közlekedési infrastruktúra fejlesztése új térbeli mintázatokat eredményezett. Ezzel szemben a kisebb városok és hátrányos helyzetű régiók esetében a szuburbanizáció hiánya gyakran a társadalmi és gazdasági stagnálás tünete.

A szuburbanizáció folyamata ugyanakkor nem csupán demográfiai jellegű, a területátrendeződésnek nagyon fontos gazdasági, infrastrukturális, illetve társadalmi és környezeti vetületei vannak, amelyek vizsgálata a jelenség mélyrehatóbb megértéséhez járul majd hozzá.

SZAKIRODALOM REFERENCES

- Benedek, J. (2006). Urban policy and urbanization in the transition Romania. In Benedek J. (szerk.), *Romanian Space and Society. The Geographical Society of Romania* (175–186. o.). Presa Universitară Clujeană.
- Enyedi, Gy. (1996). *Regionális folyamatok Magyarországon a poszt szocialista átalakulás időszakában*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület.
- Enyedi, Gy. (2011). „A városnövekedés Szakaszai – újrarendelve”. *Tér és Társadalom*, 25(1), 5–19.
- Harvey, D. (1989). *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*. Blackwell.
- Ianoș, I. (2012). *Dinamică urbană. Aplicații la orașul și sistemul urban românesc*. Editura Universitară.
- INS (2023). *Recensământul populației și al locuințelor din România, la 1 decembrie 2021*, <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/> (Utolsó letöltés: 2023. 12. 15.)
- Pásztor, Gy. (2006). *Városszociológia: Elméletek és problémák*. Presa Universitară Clujeană.
- Pásztor, Gy. (2016). Kertvárosi élet. Álom vagy átok? *Korunk*, XXVII(1), 9–16.
- Popescu, G. (2014). *Bordering and Ordering the Twenty-first Century: Understanding Borders*. Rowman & Littlefield.
- Săgeată, R., Mitrică, B., Cercleux, A.-L., Grigorescu, I., & Hardi, T. (2023). Deindustrialization, Tertiarization and Suburbanization in Central and Eastern Europe. Lessons Learned from Bucharest City, Romania. *Land*, 12(9), 1731. <https://doi.org/10.3390/land12091731>
- Szelényi, I. (1987). Housing inequalities and class structure: The case of Eastern European cities. *International Journal of Urban and Regional Research*, 11(1), 1–8.